

HOVEDPUNKTER

- Komplette og nøyaktige tannjournaler er avgjørende for å kunne gjennomføre rettsodontologisk identifiseringsarbeid.
- Plikten og reguleringene for føring av tannjournaler er fastsatt i lovverket i alle de nordiske landene.
- I alle nordiske land kan politiet be om tilgang til tannjournaler for å bistå med identifisering av avdøde personer.
- Tilgang til tannjournaler reguleres av strenge lover og retningslinjer for å sikre pasientens personvern og konfidensialitet.

KLINISK RELEVANS

- Korrekt føring av tannjournaler er pålagt alt tannhelsepersonell, blant annet for å ivareta pasientsikkerhet. Journalføringen er imidlertid også avgjørende for muligheten til å utføre rettsodontologisk identifiseringsarbeid, som er basert på en objektiv sammenligning av den avdødes tannstatus (*post mortem*-data) med innsamlet tanninformasjon fra en savnet person (*ante mortem*-data). Standardisert føring av tannjournaler og en felles forståelse på tvers av landegrenser, spesielt innenfor regioner som de nordiske landene, er viktig for at rettsodontologer skal kunne samarbeide internasjonalt i identifiseringsarbeid.

FORFATTERE

Simen E. Kopperud, Førsteamanuensis, Avd. for odontologisk pediatri og -psykologi, Det odontologiske fakultet, Universitetet i Oslo.

Sonja Rut Jónsdóttir, Universitetslektor, tannlege, Det odontologiske fakultet, Universitetet på Island.

Jaana Hurnanen, Rettsodontolog, tannlege, ph.d., Rettsmedisinsk enhet, Det finske institutt for helse og velferd, Helsingfors, Finland.

Asta Teilum, Rettsodontolog, tannlege, Seksjon for rettspatologi, Avdeling for rettsmedisin, Universitetet i København, Danmark.

Rebecca Gahn, Rettsodontolog, tannlege, Avdeling for rettsmedisin, Rettsmedisinalstyrelsen, Sverige.

Korresponderende forfatter: Simen E. Kopperud.
E-mail: simen.kopperud@odont.uio.no

Akseptert for publisering 21.05.2025. Artikkelen er fagfellevurdert

Artikkelen siteres som: Kopperud SE, Jónsdóttir SR, Hurnanen J, Teilum A, Gahn R. Krav til tannjournaler i de nordiske landene for bruk i rettsodontologisk identifiseringsarbeid. *Nor Tannlegeforen Tid*. 2026; doi:10.56373/6964e8986c74a

Nøkkelord: rettsodontologi, tannjournaler, identifisering av omkomne

Krav til tannjournaler i de nordiske landene for bruk i rettsodontologisk identifiseringsarbeid

Simen E. Kopperud, Sonja Rut Jónsdóttir, Jaana Hurnanen, Asta Teilum og Rebecca Gahn

Rettsodontologisk identifisering er basert på sammenligning av innsamlet tanndata fra en ukjent avdød person (*post mortem*) og innsamlede tannopplysninger fra en savnet person (*ante mortem*). Dette krever omfattende og nøyaktige tannjournaler. Tannjournaler innbefatter skriftlige notater, bilder, modeller og digitale skanninger. Skriftlige journaler kan være subjektive og utsatt for feil, særlig i perioder med stort arbeidspress, mens bilder som røntgen og fotografier, gir objektiv dokumentasjon som kan være avgjørende for sikker identifisering. I identifiseringsarbeidet drar rettsodontologen nytte av en kombinasjon av skriftlige journaler og tilgjengelige bilder, modeller og skanninger.

Ved store ulykker med ofre fra mange forskjellige land kan ulikheter i journalføring på grunn av forskjeller i språk og journalforskrifter skape utfordringer. Dette understreker betydningen av standardisert journalføring og internasjonalt samarbeid. De nordiske landene har høye standarder for tannjournalføring, og lovverket sikrer at blant annet pasientidentifisering, diagnoser, behandlingsinformasjon og andre opplysninger som kan være nyttige for rettsodontologiske formål registreres i tannjournalene. Tannjournaler må oppbevares i en bestemt periode, regulert av nasjonale lover. I de nordiske landene er politiets tilgang til tannjournaler strengt regulert for å sikre konfidensialitet.

Bilder, som røntgenbilder, kliniske fotografier og dentale skanninger, bidrar med objektiv dokumentasjon og mulighet til å identifisere unike mønstre ved å sammenligne *ante mortem*- og *post*

Ved store ulykker med ofre fra ulike land kan tannjournaler by på utfordringer på grunn av forskjeller i språk, tradisjoner og regelverk for journalføring, i tillegg til bruk av ulike tannnummeringssystemer og ulik føring av behandlingsprosedyrer i forskjellige land. Det synliggjør viktigheten av standardisert journalføring og en felles forståelse på tvers av landegrenser, spesielt i regioner som de nordiske landene. Ved store ulykker, som tsunamien i Sørøst-Asia i 2004 [5] og flyulykken i Kebnekaise i 2012 [6], ble internasjonalt samarbeid avgjørende for identifiseringsarbeidet. Interpol har utviklet spesifikke retningslinjer for identifiseringsarbeid ved store ulykker. De såkalte Disaster Victim Identification (DVI)-retningslinjene inkluderer standardiserte skjemaer for sys-

Figur 1. Interpols standardiserte skjema for registrering av dentale ante mortem-data.

tematisk dokumentasjon av *ante mortem*- og *post mortem*-data [7]. Retningslinjene revideres og forbedres hvert femte år, basert på erfaringer fra internasjonalt samarbeid i DVI-operasjoner. I dag følger alle nordiske land, så vel som flere andre land over hele verden, disse standardene ved identifiseringsarbeid. Selv om det vanligvis er nasjonale rettsodontologer som transkriberer informasjon fra «sine» pasientjournaler til de standardiserte *ante mortem*-skjemaene til Interpol (figur 1), kan forskjeller i hvordan tannjournaler føres eller tolkes, forpurre internasjonalt samarbeid i en identifiseringsprosess. Derfor sikrer enhetlige regler for journalføring på tvers av landegrenser effektivt samarbeid, slik at tannhelsepersonell og rettsodontologer fra ulike land kan jobbe sammen på en effektiv og koordinert måte.

Generelle regler for journalføring og oppbevaring av tannhelseinformasjon i de nordiske landene

Ved rettsodontologisk identifisering av en ukjent person er rettsodontologen avhengig av tilstrekkelig kvalitet på *ante mortem*-data. Derfor er nøyaktig og grundig journalføring avgjørende. De fleste tannjournaler er i dag digitale (figur 2), men rettsodontologen kan også møte andre former for tannjournaler, som eldre håndskrevne journaler. Det er essensielt å innhente alle tilgjengeli-

ge tannjournaler, uavhengig av kvalitet og alder, siden alle opplysninger kan være verdifulle i identifiseringsprosessen.

Plikten og reguleringene for journalføring i privat og offentlig tannhelsetjeneste er i de nordiske landene fastsatt i de nasjonale lovverkene i hvert land: Bekendtgørelse om autoriserte sundhetspersoners pasientjournaler [8] og Vejledning om journalføring på det tandfaglige område i Danmark [9], Patientdatalagen (SFS 2008:355) og Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalføring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40) i Sverige [10][11], Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023 i Finland [12], Helsepersonelloven § 39 i Norge [13] og Lög um sjúkraskrár 55/2009 på Island [14]. Alle disse reguleringene slår fast at autorisert helsepersonell, som tannleger og tannpleiere, har plikt til å føre pasientjournaler med nødvendig informasjon for å sikre trygg og effektiv behandling. Alle nordiske land opprettholder høy standard for tannjournalføring, og praksisen er lik på mange områder. Fra et rettsodontologisk perspektiv er følgende momenter ved tannjournalene det viktigste: Journalen skal inneholde pasientens fulle navn, fødselsdato og eventuelt beskyttet identitetskode. Journalen må være tydelig, med standardiserte forkortelser, og alle innføringer skal dateres på behandlingsdagen. Diagnoser skal dokumenteres før behandling og underbygges med

Tannlege#	Dato	Kode	Tann#	Flate	Tekst
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	14		Krone
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	25		Krone
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	26		Krone
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	46		Krone
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	17	MOB	Amalgamfylling
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	11		Tannfarget
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	12	DB	Tannfarget
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	13	B	Tannfarget
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	36	MOD	Tannfarget
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	15		Tid. rotbehandlet
u 0076-Ori	07.01.2020	TIDL B	26		Tid. rotbehandlet
u 0076-Ori	07.01.2020	US			Undersøkelse med røntgen
u 0076-Ori	07.01.2020	RTG			2 BW røntgenbilder
u 0076-Ori	07.01.2020	DIV			Slimhinne og saliva ok
u 0076-Ori	07.01.2020	KARIES	36	M	Sekunderkarier
u 0076-Ori	14.01.2020	DIV	36		Anestesi: Xylocain Dental Adrenalin 2% + 12.5µg/ml adrenalin
u 0076-Ori	14.01.2020	KONS	36	MO	Etsigel, Scotchbond Universal, Filtek Supreme XT A3.5
u 0076-Ori	14.01.2020	PERIO			Fjernet tannsten med airscaler
u 0076-Ori	14.01.2020	DIV			Anbefaler tanntråd og tilskudd av fluorider daglig

Tegnforklaring T: Tannstørrelse i N.I.T. offentlig tannstørrelse, O: Interim behandlings- for klinikk, Min: Antall minutter dersom tannstørrelse (reguleringstypen) i Funn O: Diagnose i-Terapi p-Planlagt, u-Utsett T: Takttype L-Lar M-Middels H-Høy E-Egen T-Trepetts
 O: Signet O: Oppgitt O: Direkte F: Fikset E: Egenundersøkt 2: 3: 4: 5: 6: 7: 8: 9: 10: 11: 12: 13: 14: 15: 16: 17: 18: 19: 20: 21: 22: 23: 24: 25: 26: 27: 28: 29: 30: 31: 32: 33: 34: 35: 36: 37: 38: 39: 40: 41: 42: 43: 44: 45: 46: 47: 48: 49: 50: 51: 52: 53: 54: 55: 56: 57: 58: 59: 60: 61: 62: 63: 64: 65: 66: 67: 68: 69: 70: 71: 72: 73: 74: 75: 76: 77: 78: 79: 80: 81: 82: 83: 84: 85: 86: 87: 88: 89: 90: 91: 92: 93: 94: 95: 96: 97: 98: 99: 100: 101: 102: 103: 104: 105: 106: 107: 108: 109: 110: 111: 112: 113: 114: 115: 116: 117: 118: 119: 120: 121: 122: 123: 124: 125: 126: 127: 128: 129: 130: 131: 132: 133: 134: 135: 136: 137: 138: 139: 140: 141: 142: 143: 144: 145: 146: 147: 148: 149: 150: 151: 152: 153: 154: 155: 156: 157: 158: 159: 160: 161: 162: 163: 164: 165: 166: 167: 168: 169: 170: 171: 172: 173: 174: 175: 176: 177: 178: 179: 180: 181: 182: 183: 184: 185: 186: 187: 188: 189: 190: 191: 192: 193: 194: 195: 196: 197: 198: 199: 200: 201: 202: 203: 204: 205: 206: 207: 208: 209: 210: 211: 212: 213: 214: 215: 216: 217: 218: 219: 220: 221: 222: 223: 224: 225: 226: 227: 228: 229: 230: 231: 232: 233: 234: 235: 236: 237: 238: 239: 240: 241: 242: 243: 244: 245: 246: 247: 248: 249: 250: 251: 252: 253: 254: 255: 256: 257: 258: 259: 260: 261: 262: 263: 264: 265: 266: 267: 268: 269: 270: 271: 272: 273: 274: 275: 276: 277: 278: 279: 280: 281: 282: 283: 284: 285: 286: 287: 288: 289: 290: 291: 292: 293: 294: 295: 296: 297: 298: 299: 300: 301: 302: 303: 304: 305: 306: 307: 308: 309: 310: 311: 312: 313: 314: 315: 316: 317: 318: 319: 320: 321: 322: 323: 324: 325: 326: 327: 328: 329: 330: 331: 332: 333: 334: 335: 336: 337: 338: 339: 340: 341: 342: 343: 344: 345: 346: 347: 348: 349: 350: 351: 352: 353: 354: 355: 356: 357: 358: 359: 360: 361: 362: 363: 364: 365: 366: 367: 368: 369: 370: 371: 372: 373: 374: 375: 376: 377: 378: 379: 380: 381: 382: 383: 384: 385: 386: 387: 388: 389: 390: 391: 392: 393: 394: 395: 396: 397: 398: 399: 400: 401: 402: 403: 404: 405: 406: 407: 408: 409: 410: 411: 412: 413: 414: 415: 416: 417: 418: 419: 420: 421: 422: 423: 424: 425: 426: 427: 428: 429: 430: 431: 432: 433: 434: 435: 436: 437: 438: 439: 440: 441: 442: 443: 444: 445: 446: 447: 448: 449: 450: 451: 452: 453: 454: 455: 456: 457: 458: 459: 460: 461: 462: 463: 464: 465: 466: 467: 468: 469: 470: 471: 472: 473: 474: 475: 476: 477: 478: 479: 480: 481: 482: 483: 484: 485: 486: 487: 488: 489: 490: 491: 492: 493: 494: 495: 496: 497: 498: 499: 500: 501: 502: 503: 504: 505: 506: 507: 508: 509: 510: 511: 512: 513: 514: 515: 516: 517: 518: 519: 520: 521: 522: 523: 524: 525: 526: 527: 528: 529: 530: 531: 532: 533: 534: 535: 536: 537: 538: 539: 540: 541: 542: 543: 544: 545: 546: 547: 548: 549: 550: 551: 552: 553: 554: 555: 556: 557: 558: 559: 560: 561: 562: 563: 564: 565: 566: 567: 568: 569: 570: 571: 572: 573: 574: 575: 576: 577: 578: 579: 580: 581: 582: 583: 584: 585: 586: 587: 588: 589: 590: 591: 592: 593: 594: 595: 596: 597: 598: 599: 600: 601: 602: 603: 604: 605: 606: 607: 608: 609: 610: 611: 612: 613: 614: 615: 616: 617: 618: 619: 620: 621: 622: 623: 624: 625: 626: 627: 628: 629: 630: 631: 632: 633: 634: 635: 636: 637: 638: 639: 640: 641: 642: 643: 644: 645: 646: 647: 648: 649: 650: 651: 652: 653: 654: 655: 656: 657: 658: 659: 660: 661: 662: 663: 664: 665: 666: 667: 668: 669: 670: 671: 672: 673: 674: 675: 676: 677: 678: 679: 680: 681: 682: 683: 684: 685: 686: 687: 688: 689: 690: 691: 692: 693: 694: 695: 696: 697: 698: 699: 700: 701: 702: 703: 704: 705: 706: 707: 708: 709: 710: 711: 712: 713: 714: 715: 716: 717: 718: 719: 720: 721: 722: 723: 724: 725: 726: 727: 728: 729: 730: 731: 732: 733: 734: 735: 736: 737: 738: 739: 740: 741: 742: 743: 744: 745: 746: 747: 748: 749: 750: 751: 752: 753: 754: 755: 756: 757: 758: 759: 760: 761: 762: 763: 764: 765: 766: 767: 768: 769: 770: 771: 772: 773: 774: 775: 776: 777: 778: 779: 780: 781: 782: 783: 784: 785: 786: 787: 788: 789: 790: 791: 792: 793: 794: 795: 796: 797: 798: 799: 800: 801: 802: 803: 804: 805: 806: 807: 808: 809: 810: 811: 812: 813: 814: 815: 816: 817: 818: 819: 820: 821: 822: 823: 824: 825: 826: 827: 828: 829: 830: 831: 832: 833: 834: 835: 836: 837: 838: 839: 840: 841: 842: 843: 844: 845: 846: 847: 848: 849: 850: 851: 852: 853: 854: 855: 856: 857: 858: 859: 860: 861: 862: 863: 864: 865: 866: 867: 868: 869: 870: 871: 872: 873: 874: 875: 876: 877: 878: 879: 880: 881: 882: 883: 884: 885: 886: 887: 888: 889: 890: 891: 892: 893: 894: 895: 896: 897: 898: 899: 900: 901: 902: 903: 904: 905: 906: 907: 908: 909: 910: 911: 912: 913: 914: 915: 916: 917: 918: 919: 920: 921: 922: 923: 924: 925: 926: 927: 928: 929: 930: 931: 932: 933: 934: 935: 936: 937: 938: 939: 940: 941: 942: 943: 944: 945: 946: 947: 948: 949: 950: 951: 952: 953: 954: 955: 956: 957: 958: 959: 960: 961: 962: 963: 964: 965: 966: 967: 968: 969: 970: 971: 972: 973: 974: 975: 976: 977: 978: 979: 980: 981: 982: 983: 984: 985: 986: 987: 988: 989: 990: 991: 992: 993: 994: 995: 996: 997: 998: 999: 1000: 1001: 1002: 1003: 1004: 1005: 1006: 1007: 1008: 1009: 1010: 1011: 1012: 1013: 1014: 1015: 1016: 1017: 1018: 1019: 1020: 1021: 1022: 1023: 1024: 1025: 1026: 1027: 1028: 1029: 1030: 1031: 1032: 1033: 1034: 1035: 1036: 1037: 1038: 1039: 1040: 1041: 1042: 1043: 1044: 1045: 1046: 1047: 1048: 1049: 1050: 1051: 1052: 1053: 1054: 1055: 1056: 1057: 1058: 1059: 1060: 1061: 1062: 1063: 1064: 1065: 1066: 1067: 1068: 1069: 1070: 1071: 1072: 1073: 1074: 1075: 1076: 1077: 1078: 1079: 1080: 1081: 1082: 1083: 1084: 1085: 1086: 1087: 1088: 1089: 1090: 1091: 1092: 1093: 1094: 1095: 1096: 1097: 1098: 1099: 1100: 1101: 1102: 1103: 1104: 1105: 1106: 1107: 1108: 1109: 1110: 1111: 1112: 1113: 1114: 1115: 1116: 1117: 1118: 1119: 1120: 1121: 1122: 1123: 1124: 1125: 1126: 1127: 1128: 1129: 1130: 1131: 1132: 1133: 1134: 1135: 1136: 1137: 1138: 1139: 1140: 1141: 1142: 1143: 1144: 1145: 1146: 1147: 1148: 1149: 1150: 1151: 1152: 1153: 1154: 1155: 1156: 1157: 1158: 1159: 1160: 1161: 1162: 1163: 1164: 1165: 1166: 1167: 1168: 1169: 1170: 1171: 1172: 1173: 1174: 1175: 1176: 1177: 1178: 1179: 1180: 1181: 1182: 1183: 1184: 1185: 1186: 1187: 1188: 1189: 1190: 1191: 1192: 1193: 1194: 1195: 1196: 1197: 1198: 1199: 1200: 1201: 1202: 1203: 1204: 1205: 1206: 1207: 1208: 1209: 1210: 1211: 1212: 1213: 1214: 1215: 1216: 1217: 1218: 1219: 1220: 1221: 1222: 1223: 1224: 1225: 1226: 1227: 1228: 1229: 1230: 1231: 1232: 1233: 1234: 1235: 1236: 1237: 1238: 1239: 1240: 1241: 1242: 1243: 1244: 1245: 1246: 1247: 1248: 1249: 1250: 1251: 1252: 1253: 1254: 1255: 1256: 1257: 1258: 1259: 1260: 1261: 1262: 1263: 1264: 1265: 1266: 1267: 1268: 1269: 1270: 1271: 1272: 1273: 1274: 1275: 1276: 1277: 1278: 1279: 1280: 1281: 1282: 1283: 1284: 1285: 1286: 1287: 1288: 1289: 1290: 1291: 1292: 1293: 1294: 1295: 1296: 1297: 1298: 1299: 1300: 1301: 1302: 1303: 1304: 1305: 1306: 1307: 1308: 1309: 1310: 1311: 1312: 1313: 1314: 1315: 1316: 1317: 1318: 1319: 1320: 1321: 1322: 1323: 1324: 1325: 1326: 1327: 1328: 1329: 1330: 1331: 1332: 1333: 1334: 1335: 1336: 1337: 1338: 1339: 1340: 1341: 1342: 1343: 1344: 1345: 1346: 1347: 1348: 1349: 1350: 1351: 1352: 1353: 1354: 1355: 1356: 1357: 1358: 1359: 1360: 1361: 1362: 1363: 1364: 1365: 1366: 1367: 1368: 1369: 1370: 1371: 1372: 1373: 1374: 1375: 1376: 1377: 1378: 1379: 1380: 1381: 1382: 1383: 1384: 1385: 1386: 1387: 1388: 1389: 1390: 1391: 1392: 1393: 1394: 1395: 1396: 1397: 1398: 1399: 1400: 1401: 1402: 1403: 1404: 1405: 1406: 1407: 1408: 1409: 1410: 1411: 1412: 1413: 1414: 1415: 1416: 1417: 1418: 1419: 1420: 1421: 1422: 1423: 1424: 1425: 1426: 1427: 1428: 1429: 1430: 1431: 1432: 1433: 1434: 1435: 1436: 1437: 1438: 1439: 1440: 1441: 1442: 1443: 1444: 1445: 1446: 1447: 1448: 1449: 1450: 1451: 1452: 1453: 1454: 1455: 1456: 1457: 1458: 1459: 1460: 1461: 1462: 1463: 1464: 1465: 1466: 1467: 1468: 1469: 1470: 1471: 1472: 1473: 1474: 1475: 1476: 1477: 1478: 1479: 1480: 1481: 1482: 1483: 1484: 1485: 1486: 1487: 1488: 1489: 1490: 1491: 1492: 1493: 1494: 1495: 1496: 1497: 1498: 1499: 1500: 1501: 1502: 1503: 1504: 1505: 1506: 1507: 1508: 1509: 1510: 1511: 1512: 1513: 1514: 1515: 1516: 1517: 1518: 1519: 1520: 1521: 1522: 1523: 1524: 1525: 1526: 1527: 1528: 1529: 1530: 1531: 1532: 1533: 1534: 1535: 1536: 1537: 1538: 1539: 1540: 1541: 1542: 1543: 1544: 1545: 1546: 1547: 1548: 1549: 1550: 1551: 1552: 1553: 1554: 1555: 1556: 1557: 1558: 1559: 1560: 1561: 1562: 1563: 1564: 1565: 1566: 1567: 1568: 1569: 1570: 1571: 1572: 1573: 1574: 1575: 1576: 1577: 1578: 1579: 1580: 1581: 1582: 1583: 1584: 1585: 1586: 1587: 1588: 1589: 1590: 1591: 1592: 1593: 1594: 1595: 1596: 1597: 1598: 1599: 1600: 1601: 1602: 1603: 1604: 1605: 1606: 1607: 1608: 1609: 1610: 1611: 1612: 1613: 1614: 1615: 1616: 1617: 1618: 1619: 1620: 1621: 1622: 1623: 1624: 1625: 1626: 1627: 1628: 1629: 1630: 1631: 1632: 1633: 1634: 1635: 1636: 1637: 1638: 1639: 1640: 1641: 1642: 1643: 1644: 1645: 1646: 1647: 1648: 1649: 1650: 1651: 1652: 1653: 1654: 1655: 1656: 1657: 1658: 1659: 1660: 1661: 1662: 1663: 1664: 1665: 1666: 1667: 1668: 1669: 1670: 1671: 1672: 1673: 1674: 1675: 1676: 1677: 1678: 1679: 1680: 1681: 1682: 1683: 1684: 1685: 1686: 1687: 1688: 1689: 1690: 1691: 1692: 1693: 1694: 1695: 1696: 1697: 1698: 1699: 1700: 1701: 1702: 1703: 1704: 1705: 1706: 1707: 1708: 1709: 1710: 1711: 1712: 1713: 1714: 1715: 1716: 1717: 1718: 1719: 1720: 1721: 1722: 1723: 1724: 1725: 1726: 1727: 1728: 1729: 1730: 1731: 1732: 1733: 1734: 1735: 1736: 1737: 1738: 1739: 1740: 1741: 1742: 1743: 1744: 1745: 1746: 1747: 1748: 1749: 1750: 1751: 1752: 1753: 1754: 1755: 1756: 1757: 1758: 1759: 1760: 1761: 1762: 1763: 1764: 1765: 1766: 1767: 1768: 1769: 1770: 1771: 1772: 1773: 1774: 1775: 1776: 1777: 1778: 1779: 1780: 1781: 1782: 1783: 1784: 1785: 1786: 1787: 1788: 1789: 1790

røntgenbilder eller fotografier ved behov. Behandlingsdetaljer, inkludert eventuelle dentale materialer som er benyttet, må registreres. Ved henvisninger skal spesialistens kontaktopplysninger inkluderes. Et tannstatusskjema (odontogram) skal helst fylles ut ved første besøk og oppdateres kontinuerlig. Det er fra et rettsodontologisk perspektiv svært verdifullt at eventuell tidligere utført tannbehandling registreres i tannjournalen. Hver innføring i journalen må kunne tilskrives den kliniker som er ansvarlig.

Røntgenbilder og fotografier anses som en del av journalen og skal oppbevares deretter. Røntgenbilder må merkes med pasientens navn og undersøkelsesdato, og skriftlige tolkninger av bildene skal også inngå i journalen. Det er ikke lovpålagt i alle land å lagre studie- og arbeidsmodeller i journalen, men disse kan være viktige i klinikken for å vurdere behandlingsresultater, og bør oppbevares etter behandling. I rettsodontologisk identifiseringsarbeid kan disse være svært verdifulle. På grunn av lagringsutfordringer kan det være praktisk å fotografere eller skanne modellene. Hvis fotografier erstatter modellene, skal bildene av modellene inngå i journalen.

I Danmark, Sverige og Norge plikter tannhelsepersonell å oppbevare tannjournaler i ti år etter siste innføring [8][9][10][13]. I Finland skal tannjournaler oppbevares i 12 år etter dødsfall eller 120 år etter fødsel [12]. På Island er det forbudt å destruere tannjournaler med mindre det gis tillatelse etter artikkel 24 i arkivloven nr. 77/201 [15]. Islandske tannjournaler som av ulike grunner ikke lenger kan oppbevares hos tannlegen, for eksempel ved avvikling av tannlegepraksis, skal sendes til Islands nasjonalarkiv i et spesifikt format for å sikre at journalene kan hentes ut ved behov [14][15].

Tannnummereringssystemer

Ulike måter å notere tannnummer på kan skape forvirring ved innhenting av *ante mortem*-data på ofre fra ulike land, for eksempel ved store ulykker. Det har dessverre hittil ikke latt seg gjøre å standardisere måten tannleger noterer tenner på. Figur 3 viser fire ulike tannnummereringssystemer som fortsatt er i utstrakt bruk internasjonalt. FDI-systemet (World Dental Federation) er foreslått av ISO som et standardisert system som bør brukes over hele verden [16], og det er dette tannnummeringssystemet som anbefales av Interpol for DVI-arbeid [7]. FDI-systemet brukes i de fleste nordiske land i dag. Imidlertid er Victor Haderup-systemet fortsatt i bruk blant en del klinikere i Danmark, mens tannleger i USA insisterer på å bruke sitt Universal-system. Palmer-systemet brukes i stor utstrekning i Storbritannia. Rettsodontologer kan også finne andre tannnummereringssystemer i eldre nordiske tannjournaler, i tillegg til at tannnummereringssystemene kan være spesialtilpasset av regioner, institusjoner eller behandlere. Ved tolkning av gamle tannjournaler anbefales det derfor alltid å se etter en forklarende figur eller et tannstatusskjema i journalen. Hvis man er usikker, kan man sammenlikne med tannnummereringsskjemaene som presenteres i figur 3.

Hvordan kan politiet få tilgang til tannjournaler til bruk i identifisering av savnede personer?

Tilgang til tannjournaler reguleres av strenge lover og retningslinjer for å sikre pasientens personvern og konfidensialitet. I alle nordiske land kan politiet be om tilgang til tannjournaler for å bistå med identifisering av savnede personer [8][9][13][14][17][18][19].

Upper right									Upper left							
Victor Haderup system	8+	7+	6+	5+	4+	3+	2+	1+	+1	+2	+3	+4	+5	+6	+7	+8
Palmer system	8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
Universal system	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
FDI system	18	17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27	28
FDI system	48	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37	38
Universal system	32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17
Palmer system	8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
Victor Haderup system	8-	7-	6-	5-	4-	3-	2-	1-	-1	-2	-3	-4	-5	-6	-7	-8
Lower right									Lower left							

Figur 3. Fire ulike tannnummereringssystemer som fortsatt brukes internasjonalt blant tannleger.

I Sverige gjør et statlig finansiert tannhelsetilskudd det mulig å spore hvilke tannklinikker som har gitt tannbehandling til en pasient, da innbyggere over 20 år mottar tilskudd, mens yngre får gratis tannbehandling [20][21]. Den svenske Socialforsäkringsmyndigheten (Försäkringskassan) er ansvarlig for utbetaling av tilskudd til voksne, og oppbevarer opplysninger om alle tannlegebesøk [21]. Politiet kan derfor kontakte Socialforsäkringsmyndigheten for å få navnet på behandlende tannlege, og deretter ta direkte kontakt med vedkommende tannlege.

I Danmark, når en pasient har vært til behandling på en tannklinikk, vil tannlegens leverandørnummer og pasientens personnummer kobles sammen. Dansk politi kan derfor, ved å kontakte helsemyndighetene, finne frem til den savnede personens tannlege. Hvis den savnede er under 21 år, kan politiet be om journalen fra den offentlige tannhelsetjenesten.

På Island krever tilgang til tannjournaler, både gjennom den nasjonale helseforsikringsdatabasen eller direkte fra tannleger, samtykke fra en pårørende i henhold til artikkel 15 i Lög um sjúkraskrár [14]. Den islandske helseforsikringen (Sjúkratryggingar Íslands) [22] fører en database over tannbehandlingsjournaler, ettersom de dekker deler av tannutgiftene for spesielle grupper, inkludert barn under 18 år, funksjonshemmede og pensjonister over 67 år. For personer utenfor disse kategoriene må politiet kontakte pårørende for å finne ut om de har informasjon om tannlege. Eldre tannjournaler oppbevares som nevnt av Islands nasjonalarkiv [15].

I Finland tilbys tannbehandling både i offentlig og privat sektor, og journaler kan innhentes fra begge tjenestene. Finland er delt inn i 21 velferdstjenestefylker som tilbyr tannbehandling fra det offentlige. Tannbehandling i privat praksis kompenseres delvis av den finske trygdeinstitusjonen (KELA), som derfor kan opplyse om hvilken privatklinikk den savnede eventuelt har gått til. Det nasjonale helseinformasjonssystemet (Kanta-tjenester) har et nasjonalt pasientjournalarkiv, men verken politi eller rettsodontologer har tilgang til Kanta-tjenester etter at en person er død [12].

I Norge finnes det foreløpig ikke noe nasjonalt tannjournalregister, verken i den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) eller hos private tannleger. Hvis politiet vet hvilket fylke den savnede bodde i, kan de kontakte DOT i det fylket og be dem undersøke om de har en tannjournal. Voksne mottar for det meste tannbehandling i privat praksis, men enkelte kliniske prosedyrer kan delvis kompenseres av Helfo. Politiet kan derfor også kontakte Helfo for informasjon om hvilken tannlege som har behandlet den savnede. Som oftest må politiet imidlertid utføre et etterforskningsarbeid for å finne ut hvilken tannlege den savnede har gått til, for eksempel ved å spørre pårørende og venner, eller lete hjemme hos den savnede etter registrering og innkallingskort fra tannlege.

I alle de nordiske landene er det politiets ansvar å etterspørre *ante mortem*-tannjournaler. Dette kan i noen tilfeller by på problemer. Det kan være tid- og ressurskrevende for politiet å finne ut hvilken tannlege eller tannklinikk som har behandlet personen, særlig i land uten nasjonalt register. En annet utfordring er at politiet verken har mulighet eller kompetanse til å vurdere om tannjournalen er komplett. De kan således ende med å innhente journalopplysninger som ikke er tilstrekkelige til at rettsodontologene kan utføre identifiseringsarbeidet basert på dem.

Forfatterne ønsker derfor å avslutte denne artikkelen med en liste over de delene av en tannjournal som vi ønsker at politiet får med når de anmoder om utlevering av tannjournalen til en savnet person:

- Tannlegens/tannklinikkenes navn og kontaktinformasjon
- Navn og personnummer på den savnede
- Alle skriftlige tannjournaler (komplett fra første- til siste besøk)
- Alle dentale røntgenbilder (digitale eller originale analoge bilder) og andre radiologiske undersøkelser. Merk: Utskrifter av røntgenbilder har vanligvis for dårlig kvalitet
- Alle kliniske fotografier
- Alle modeller av tannsettet (analoge eller digitale skanninger)
- Et oppdatert odontogram (f.eks. skjermbilde fra digital pasientjournal)
- Henvisninger og epikriser fra annet helsepersonell
- Relevante dokumenter fra tanntekniker
- Annen informasjon som du tror kan ha verdi i identifiseringsprosessen

Det er viktig å understreke at rettsodontologer aldri vil vurdere tannlegene ut fra tannjournalene. Rettsodontologene har verken ønske om eller plikt til å rapportere mulig feilbehandling eller malpraksis til myndighetene. Deres mandat er utlukkende å utføre sikker identifisering, og til det trenger de komplette tannjournaler.

Oppsummering og konklusjon

Prosessen med rettsodontologisk identifisering er sterkt avhengig av kvaliteten og nøyaktigheten på tannjournalene. Dette understreker behovet for standardiserte journalføringspraksiser på tvers av landegrensene. Alle de nordiske landene har høye standarder og et sammenlignbart lovverk for journalføring, og de utgjør således et godt eksempel på internasjonalt samarbeid og regulatorisk samkjøring, som sikrer effektive rettsodontologiske prosesser av høy kvalitet. Beskyttelse av pasientens personvern, samt gode prosedyrer for tilgang til journalene, legger til rette for rettsodontologiske undersøkelser og understreker viktigheten av en integrert tilnærming til rettsodontologisk identifisering.

REFERANSER

- Alotaibi S, Deligianni E, Riley P, Glenney AM. Prevalence and Incidence of Stress Among UK Dental Students: A Systematic Review and Meta-analysis. *Int Dent J*. 2024;75(3):2314–2322.
- Plessas A, Nasser M, Hanoch Y, O'Brien T, Bernardes Delgado M, Moles D. Impact of time pressure on dentists' diagnostic performance. *J Dent*. 2019;82:38–44.
- Forrest A. Forensic odontology in DVI: current practice and recent advances. *Forensic Sci Res*. 2019;4(4):316–30.
- Storer CA BJ, Higgins D. Dental identification practices across Australia. *Australian Journal of Forensic Sciences*. 2021;54(5):622–35.
- Schuller-Gotzburg P, Suchanek J. Forensic odontologists successfully identify tsunami victims in Phuket, Thailand. *Forensic Sci Int*. 2007;171(2-3):204–7.
- Swedish Accident Investigation Authority (Statens haverikommission). Sluttrapport RM 2013:02. 2013. Sverige. https://shk.se/download/18.2d6f089b18fa-ca29dc81a445/1698926651182/RM-2013_02_no.pdf.
- INTERPOL. Disaster Victim Identification Guide. 2023. https://www.interpol.int/content/download/589/file/DVI_DVI%20Guide%202023.pdf.
- Styrelsen for Patientsikkerhed. Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners patientjournaler (journalføring, opbevaring, videregivelse, overdragelse m.v.). Lovtidende A2024. Danmark. <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/713/pdf>.
- Indenrigs og Sundhedsministeriet. Vejledning om journalføring på det tandfaglige område. 2024. Danmark. <https://www.retsinformation.dk/api/pdf/224424>.
- Socialdepartementet. Patientdatalag (2008:355). 2008. Sverige. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientdatalag-2008355_sfs-2008-355/.
- Socialstyrelsen. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalføring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40). 2016. Sverige. <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/201640-om-journalforing-och-behandling-av-personuppgifter-i-halso-och-sjukvarden/>.
- Suomen säädöskokoelma. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023. 2023. Finland. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadot-skokoelma/2023/703>.
- Helsepersonelloven. 2024. Lov om helsepersonell m.v. av 1999-07-02 nr. 64. Norge. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64?q=helsepersonelloven>.
- Alþingi. Lög um sjúkrákrár. 2009. Island. <https://www.althingi.is/lagas/nuna/2009055.html>.
- Alþingi. Lög um opinber skjalsöfn (Public Archives Act No.77/2014). 2014. Island. <https://www.althingi.is/lagas/nuna/2014077.html>.
- International Organization for Standardization (ISO). ISO 3950:2016 Dentistry — Designation system for teeth and areas of the oral cavity. 2016. <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso:3950:ed-4:v1:en>.
- Sisäministeriö. Poliisilaki (872/2011). 2011. Finland. <https://www.finlex.fi/en/legislation/2011/872>.
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Bekendtgørelse af sundhedsloven. 2024. Danmark. <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2025/275>.
- Socialdepartementet. Patientsäkerhetslag (2010:659). 2010. Sverige. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659/.
- Socialdepartementet. Tandvårdslag (1985:125) 7 § 1 and 15 a §. 1985. Sverige. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/tandvardslag-1985125_sfs-1985-125/.
- Socialdepartementet. Lag (2008:145) om statligt tandvårdsstöd. 2008. Sverige. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2008145-om-statligt-tandvardsstod_sfs-2008-145/.
- Alþingi. Lög um sjúkratryggingar. 2008. Island. <https://www.althingi.is/lagas/nuna/2008112.html>.

Kirurgiklinikken
tann - kjeve - ansiktskirurgi

**Alt innen oral
og kjevekirurgi.
Implantatprotetikk**

**Tannlege
Tormod Krüger**
spesialist i oral kirurgi
og oral medisin

**Lege & tannlege
Helge Risheim**
spesialist i oral kirurgi,
maxillofacial kirurgi,
og plastikkirurgi

**Tannlege
Frode Øye**
spesialist i oral kirurgi
og oral medisin

**Lege & tannlege
Fredrik Platou Lindal**
spesialist i maxillofacial
kirurgi

**Tannlege
Hanne Gran Ohrvik**
spesialist i oral protetikk

**Tannlege
Margareth Kristensen
Ottersen**
spesialist i kjeve- og
ansiktsradiologi

www.kirurgiklinikken.no Tlf 23 36 80 00, post@kirurgiklinikken.nhn.no Kirkeveien 131, 0361 Oslo